

ETIČKE SMJERNICE PRINCIPI ETIČKOG IZVJEŠTAVANJA O DJECI

Izvještavanje o djeci i mladima ima svoje specifične izazove. U nekim situacijama izvještavanje o djeci dovodi ih u rizik od odmazde ili stigmatizacije.

UNICEF je razvio ove principe da bi pomogao novinarima da izvještavaju o pitanjima koja se tiču djece. Oni su ponuđeni kao smjernice za koje UNICEF vjeruje da će medijima pomoći da izvještavaju o djeci na odgovarajući način koji uzima u obzir uzrast djece.

Smjernice žele podržati nastojanja etičkih reportera: služiti interesima javnosti bez ugrožavanja prava djeteta.

Očekujemo i vaše reakcije. Molimo vas da nas kontaktirate na sarajevo@unicef.org.

I. Principi

1. Dignitet i prava djeteta imaju se poštovati u svim okolnostima
2. U intervjuiranju i izvještavanju o djeci, specijalna pažnja će biti posvećena pravu svakog djeteta na privatnost i povjerljivost, kako bi se čuli njihovi stavovi, kako bi im se omogućilo da učestvuju u odlučivanju o svemu što ih se tiče i kako bi bili zaštićeni od povrede i odmazde, uključujući i mogućnost povrede i odmazde.
3. Najbolji interes svakog djeteta da bude zaštićen je iznad svega, uključujući i zalaganje za dječija prava i promociju dječijih prava.
4. Kod odlučivanja o najboljem interesu djeteta, pravo djeteta da se njihova mišljenja uzmu u obzir biće u skladu sa njihovim godinama i zrelošću.
5. Treba konsultovati djetetove najbliže o mogućim političkim, socijalnim i kulturalnim koonsekvencama kod pripreme svakog izvještaja.
6. Ne objavljivati priču, koja bi mogla dovesti dijete, njihovu braću ili sestre ili vršnjake pod rizik ako se otkriju identiteti, čak i ako su oni izmijenjeni, sakriveni ili ako nisu objavljeni.

II. Smjernice za intervju sa djecom

1. Ne činiti štetu bilo kojem djetetu; izbjegavati pitanja, stavove ili komentare koji su osuđujući, bezobzirni prema kulturalnim vrijednostima, koje djecu dovode u opasnost ili ih izlažu uvredama, ili ako će reaktivirati dječiju bol ili patnju zbog traumatičnih događaja.
2. Ne vršiti diskriminaciju u odabiru djece za intervju, radi njihovog spola, rase, religije, statusa, obrazovanja ili fizičkih sposobnosti .

3. Bez glume - ne tražiti od djece da kažu nešto ili da učestvuju u priči koja nije dio njihovog ličnog iskustva.

4. Pobrinite se da dijete ili staratelj znaju da se priča sa reporterom. Objasnite svrhu intervjua i predviđenu namjenu.

5. Pribavite odobrenje od djeteta ili staratelja za sve intervjue, snimanje i, kad je to moguće, za dokumentarne fotografije. Kada je moguće i prikladno, ova dozvola bi trebala biti pisana. Dozvola mora biti pribavljena i okolnostima koje će osigurati da dijete i staratelj nisu ni na koji način prisiljeni i da oni razumiju da su dio priče koja bi mogla biti objavljena i lokalno i globalno. Ovo je obično jedino moguće kad je dozvola napisana na djetetovom jeziku i ako je odluka donesena u konsultaciji sa odraslima kojima vjeruje.

6. Obratiti pažnju gdje i kako je dijete intervjuisano. Ograničiti broj prisutnih, kao i broj fotografa. Pokušati osigurati da je djeci ugodno i da su u stanju ispričati svoju priču bez pritiska, uključujući i pritiske novinara. U slučaju video, filmskih i radio intervjua uzeti u obzir šta izbor pozadine i pozadinskog zvuka mogu nagovijestiti o djetetu i njegovoj/njenoj priči. Osigurati da dijete neće biti dovedeno u opasnost ili na drugi način ugroženo ako se pokaže njihov dom, zajednica ili uopćeno lokacija.

III. Smjernice za izvještavanje o djeci

1. Ne pojačavati stigmatizaciju prema bilo kom djetetu, izbjegavati njihovu kategorizaciju ili ops koji ih izlaže dijete negativnim reakcijama – uključujući dodatne fizičke ili psihičke povrede, ili doživotno zlostavljanje, diskriminaciju ili odbacivanje od strane njihovih lokalnih zajednica.

2. Uvijek pružiti tačan kontekst za priču ili sliku o djetetu.

3. Uvijek promijeniti ime i sakriti identitet bilo kojeg djeteta koje je označeno kao:

- a. žrtva seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja
- b. izvršilac fizičkog ili seksualnog nasilja
- c. HIV pozitivno ili živi sa AIDS-om, osim ako je dijete, roditelj ili staratelj dao puni pristanak imajući sve potrebne informacije
- d. optužen ili osuđen za zločin

4. U nekim okolnostima gdje postoji rizik ili potencijalni rizik napada ili odmazde, promijeniti ime djeteta i prikriti identitet bilo kojeg djeteta koje je prepoznato kao:

- a. sadašnji ili bivši maloljetni ratnik
- b. tražilac azila, izbjeglica ili interno raseljena osoba

5. U nekim slučajevima, korištenje djetetovog identiteta, njihovog imena i/ili prepoznatljive slike je u djetetovom najboljem interesu. Ipak, kada je korišten identitet djeteta, ono uvijek mora biti zaštićeno od povreda i treba mu biti pružena podrška protiv bilo kakve stigmatizacije ili napada.

Neki primjeri ovih specijalnih slučajeva su:

- a. Kada dijete samo zatraži kontakt sa reporterom, želeći da primijeni svoje pravo na slobodu izražavanja i pravo da njihovo mišljenje bude uvaženo.
- b. Kada je dijete dio trajnog programa aktivizma ili socijalne mobilizacije i želi da bude tako predstavljeno

c. Kada je dijete angažovano u psihosocijalnom programu i jasno korištenje njihovo imena i identiteta je dio njihovog zdravog razvoja

6. Potvrditi tačnost svega što dijete ima da kaže, bilo sa drugom djecom ili odraslima, najbolje sa oboma.

7. Kada ste u sumnji da li je dijete pod rizikom, napravite izvještaj o generalnoj situaciji radije nego priču o jednom djetetu, bez obzira na to koliko je vrijedna priča.

IV. Upotreba UNICEF-ovih materijala

Svi UNICEF-ovi materijali su zaštićeni autorskim pravima, uključujući tekst, fotografije, slike i video materijale. Dozvola za korištenje i reprodukciju bilo kojeg materijala mora biti zatražena od UNICEF ureda iz kojeg potiče material. Dozvola će biti dodijeljena samo pod uslovima preciziranim u ovom dokumentu.

Izvori: The Convention on the Rights of the Child; Child Rights and the Media: Guidelines for Journalists, International Federation of Journalists; Media and Children in Need of Special Protection, (internal document), UNICEF's Division of Communication; Second International Consultation on HIV/AIDS and Human Rights, United Nations Secretary-General.

O UNICEF-u

UNICEF se zalaže za prava i dobrobit svakog djeteta, u svemu što radimo. Zajedno sa našim partnerima, radimo u 190 zemalja i teritorija kako bismo pretvorili obećanja u stvarnost, posebno se fokusirajući da dođemo onih kojima je to najpotrebnije, za dobrobit sve djece, posvuda.

Za više informacija:

Nela Kačmarčik, UNICEF BIH, Sarajevo, Zmaja od Bosne b.b.

nkacmarcik@unicef.org

Tel: +387 33 293 612, Mob: +387 61 192 084

www.unicef.ba